
ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ Θ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ ΠΡΟΣ ΝΕΟΥΣ

Παιδιά μου,

Είς τον τόπον τούτο, όπου εγώ πατώ σήμερα, επατούσαν και εδημιουργούσαν τόν παλαιό καιρό άνδρες σοφοί και άνδρες με τους οποίους δέν είμαι άξιος να συγκριθώ ούτε και να στάσω τα ίχνη των. Εγώ επιθυμούσα να σάς ιδώ, παιδιά μου, είς την μεγάλην δόξαν τών προπατόρων μας, και έρχομαι να σάς ειπώ όσα είς τόν καιρόν τού αγώνος μας, και πρό αύτου και ύστερα από αυτόν, ο ίδιος επαράτήρησα, και απ' αυτά νά κάμομε συμπερασμούς και για τήν μέλλουσαν ευτυχίαν σας, μονολότι ο Θεός μόνος ηξεύρει τά μέλλοντα.

Όταν αποφασίσαμε νά κάμομε τήν Επανάσταση, δέν συλλογισθήκαμε, ούτε πόσοι είμεθα, ούτε πως δεν έχομε άρματα, ούτε ότι οί Τούρκοι εβαστούσαν τά κάστρα και τάς πόλεις, ούτε κανέναν φρόνιμος μάς είπε "πού πάτε εδώ νά πολεμήσετε μέ σιταροκάραβα βατσέλα", αλλά ως μία βροχή, έπεσε είς όλους μας η επιθυμία τής ελευθερίας μας και ολοι, και οί κληρικοί, και οί προεστοί, και οί καπεταναίοι, και οί πεπαιδευμένοι, και οί έμποροι, μικροί και μεγαλοί, όλοι εσυμφωνήσαμε είς αυτόν τόν σκοπό, και εκάναμε τήν επανάσταση.

Είς τόν πρώτο χρόνο τής Επανάστασεως είχαμε μεγάλη ομόνοια και όλοι ετρέξαμε σύμφωνοι. Ο ένας επήγεν είς τόν πόλεμο, ο αδερφός του έσερνε ξύλα, η γυναίκα του εζύμωνε, τό παιδί του εκουβαλούσε ψωμί και μαρουτόβολα είς το στρατόπεδον και εάν αυτή η ομόνοια εβαστούσε ακόμα δύο χρόνους ηθέλαμε κυριεύσει και τήν Θεσσαλία και τήν Μακεδονία, και ίσως εφθάναμεν και έως τήν Κωσταντινούπολη. Τόσον τρομάξαμε τούς Τούρκους όπου ακούγαν Έλληνα και έφευγαν χίλια μίλια μακριά. Εκατόν Έλληνες έβαζαν πέντε χιλιάδες εμπρός, και ένα καράβι μίαν αρμάδα.

Νά μήν έχετε πολύτελεια, νά μήν πηγαίνετε είς τούς καφενέδες και είς τά μπιλιάρδα. Να δοθήτε είς τάς σπουδάς σας και καλύτερα να κοπιάσετε ολίγον δύο και τρείς χρόνους, και να ζήσετε ελεύθεροι είς τό επίλοιπο τής ζωής σας, παρά νά περάσετε τεσσάρους πέντε χρόνους τή νεότητα σας, και να μείνετε αγράμματοι. Να σκλαβωθήτε είς τά γραμματά σας. Νά ακούτε τάς συμβουλάς τών διδασκάλων και γεροντοτέρων, και κατά τήν παροιμία, μύρια ήξευρε και χίλια μάθαινε. Η προκοπή σας και ή μαθησή σας νά μήν γίνει σκεπάρνι μόνο για τό ατομό σας, αλλά να κοιτάζει τό καλό τής κοινότητας, και μέσα είς το καλό αυτό εύρισκεται και το Εγώ, παιδιά μου, κατά κακή μου τύχη, εξ' αιτίας των περιστάσεων έμεινα αγγράμματος, και διά τούτο σάς ζητώ συγχώρηση, διότι δέν ομιλώ καθώς οί δασκαλοί σας. Σάς είπα όσα ο ίδιος είδα, ήκουσα και εγνώρισα, δια νά ωφεληθήτε από τά περασμένα και από τά κακά αποτελέσματα τής διχόνοιας, τήν οποία νά αποστρέψετε, και νά έχετε ομόνοια.

Πεύκο, Αθήνα 8 Οκτωβρίου 1838
